

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 85/2021
15.04.2021. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у спору по тужби тужилаца: АА из ..., ул. ...; ББ из ..., ул. ...; ВВ из ..., ул. ...; ГГ из ..., ул. ... и ДД из ..., ..., ул. ..., чиј је заједнички пуномоћник Драган Благојевић, адвокат у ... против тужених: Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, Теразије бр. 23 и Република Србија, коју заступа Државно правобранилаштво, ради утврђења, вредност предмета спора 25.000,00 евра, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 2Пж 2093/20 од 05.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 15. априла 2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 2Пж 2093/20 од 05.11.2020. године у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, Београд, док се **НЕ ДОЗВОЉАВА** одлучивање о ревизији тужилаца против пресуде Привредног апелационог суда 2Пж 2093/20 од 05.11.2020. године, у делу којим је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Републике Србије, као изузетно дозвољеној.

УСВАЈА СЕ ревизија тужилаца, **УКИДА СЕ** пресуда Привредног апелационог суда Пж бр.2093/20 од 05.11.2020. године у ставу I изреке у делу у ком је потврђена пресуда Привредног суда у Београду П 6636/19 од 28.01.2020. године у III ставу изреке, као и у II и у III ставу изреке, и у том делу се предмет враћа другостепеном суду на поновни поступак.

ОДБАЦУЈЕ СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Привредног апелационог суда 2Пж бр. 2093/20 од 05.11.2020. године у делу у којем је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Републике Србије, као недозвољена.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене Републике Србије за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 6636/19 од 28.01.2020. године, у ставу I изреке одбијен је приговор стварне ненадлежности. У ставу II изреке обавезана је

првотужена, Агенција за вођење спорова у поступку приватизације Београд, да тужиоцима исплати одређене новчане износе у еврима, са каматом по есконтној стопи коју преописује Европска централна банка почев од 30.05.2009. до 25.12.2012. године, а потом по стопи прописаној Законом о затезној камати до исплате, у динарској протввредности по средњем курсу НБС на дан исплате; у III ставу у односу на првотужену је одбијен захтев тужилаца за исплату преосталог утуженог износа са припадајућим затезним каматама; у ставу IV изреке одбијен је тужбени захтев тужилаца да се обавезе друготужена, Република Србија, да плати тужиоцима новчане износе одређене у ставу четвртог изреке, док је у ставу V обавезана тужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације да тужиоцима плати износ од 154.564,20 динара на име трошкова поступка. У ставу VI изреке обавезани су тужиоци да туженој Републици Србији солидарно накнаде трошкове поступка у износу од 109.500,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда 2Пж бр. 2093/20 од 05.11.2020. године, у ставу I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда првостепеног суда у ставовима I, III, IV и VI изреке. У ставу II, првостепена пресуда је преиначена у II и V ставу изреке и одлучено да се одбија тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације да тужиоцима исплати новчане износе, са затезним каматама, наведене у изреци другостепене пресуде. У ставу III изреке обавезани су тужиоци да солидарно првотуженој Агенцији за вођење спорова у поступку приватизације, плате износ од 170.160,00 динара на име трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужиоци су изјавили благовремену ревизију због битне повреде поступка и због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одговор на ревизију поднели су првотужени и друготужени.

Разматрајући дозвољеност ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ 72/11...18/20), Врховни касациони суд налази да не постоји потреба за посебном ревизијом против правноснажне одлуке којом је одлучено о тужбеним захтевима тужилаца против тужене Републике Србије. Према новодима из ревизије, тужбени захтев према друготуженој Републици Србији заснован је на одговорности због пробоја правне личности, до ког су довели пропусти Агенције за приватизацију и надлежних органа субјекта приватизације у поступку усвајања социјалног програма, с обзиром на то да је Република Србија њихов оснивач. Код овако истакнутих основа тужбеног захтева према друготуженој Републици Србији, с обзиром на садржину судске заштите која се у овој парници у односу на друготуженог тражи из конкретних чињеничних околности, не произлази потреба за разматрањем правних питања од општег интереса, или правних питања у интересу равноправности грађана, нити потребе за новим тумачењем права. Ревиденти не указују на другачије правноснажне судске одлуке којима је у истоветној ситуацији на другачији начин примењено материјално право у одлучивању о тужбеном захтеву у односу на Републику Србију. Стога, нема потребе за уједначавањем судске праксе.

Међутим, у односу на правноснажну пресуду по тужбеним захтевима према првотуженом, ревизијски суд налази да су испуњени услови предвиђени одредбом члана 404. став 1. Закона о парничном поступку за изузетну дозвољеност ревизије, ради уједначавања судске праксе.

У овом делу побијане пресуде нису учињене битне повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на које ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијским наводима којима се указује да су нижестепени судови по приговору тужилаца погрешно одлучили да је стварно надлежан привредни суд, позива се на битну повреду из члана 374. став 2. тачка 4. Закона о парничном поступку, која повреда се не може истицати у поступку по ревизији у складу са одредбом члана 407. Закона о парничном поступку.

Предмет тужбеног захтева према првотуженом је исплата новчаног износа тужиоцима на име накнаде штете, јер је првотужени својим незаконитим и несавесним радом онемогућио тужиоце да по основу усвојеног социјалног програма као саставног дела Програма реструктурирања компанија Internacional CG д.п. - у стечају Београд и Generalexport д.п. - у стечају Београд, остваре право на наплату износа од 200 евра за сваку пуну годину радног стажа.

Из утврђеног чињеничног стања произилази да су тужиоци били у радном односу код Компаније Internacional CG д.п. - у стечају Београд и Компаније Generalexport д.п. - у стечају Београд. Дана 17.12.2007. године усвојен је Програм реструктурирања Компаније Generalexport - у стечају д.п. Београд, који је прихваћен решењем Агенције за приватизацију од 26.12.2007. године, да би дана 24.12.2007. године био усвојен и Програм реструктурирања Компаније Internacional CG д.п. - у стечају Београд, који је такође прихваћен решењем Агенције за приватизацију од 26.12.2007. године. Реструктурирање компанија подразумевало је поступање у складу са Програмом реструктурирања којим је између осталог, у оквиру социјалног програма, била предвиђена исплата новчане накнаде запосленима и бившим запосленима у наведеним компанијама, у висини нето 200 евра за пуну годину радног стажа, за време проведено на раду у ефективном трајању који запослени и бивши запослени остварују у тим компанијама, укључујући и зависна друштва која су основана од тих компанија, и то закључно са 31.12.2007. године. Као услов је предвиђено да се наведене исплате изврше након закључења трансакције („дан испуњења“) за имовинске целине Блок XX и Копаоник. Даље је утврђено да је „дан испуњења“ за имовинску целину Блок XX наступио 25.06.2008. године, а за Копаоник 29.05.2009. године. Међутим, и поред наступања услова за испуњење социјалног програма из Програма реструктурирања, тужиоцима није исплаћен новчани износ који им је припадао по овом основу. Након тога је решењем Привредног суда у Београду 5 Ст 72/2015 од 18.03.2016. године отворен поступак стечаја над Компанијом Internacional CG, у ком су тужиоцима призната потраживања на име главног дуга и затезне камате проистекла из социјалног програма обухваћеним Програмом реструктурирања.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом Закона о приватизацији који је био важећи у време када су тужиоци стекли право на новчану накнаду коју потражују, утврдио да постоји одговорност за штету Агенције за

приватизацију као правног претходника тужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, због тога што потраживање тужилаца није намирено, те да због неправилног рада Агенције стоји њена одговорност за накнаду штете по члану 172. Закона о облигационим односима. У образложењу првостепене пресуде се наводи да су по продаји имовинских целина Блок ХХ и Копаоник, били испуњени сви услови за исплату новчаног потраживања тужиоцима по основу социјалног програма, те да је Агенција за приватизацију поступала несавесно јер је пропустила да средствима остварена продајом тих целина, намири потраживања тужилаца и осталих запослених. Из наведених разлога првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев и обавезао првотуженог да по основу накнаде штете исплати тужиоцима новчани износ наведен у ставу II изреке првостепене пресуде. Првостепени суд је делимично одбио тужбени захтев за новчани износ за који је утврђено да су тужиоци наплатили у стечајном поступку који се води над привредним друштвом Internacional CG. У погледу захтева према друготуженој Републици Србији, првостепени суд је нашао да нема одговорности Републике Србије у поступку спровођења реструктурирања друштва „International CG“, због чега је тужбени захтев у односу на Републику Србију одбијен.

Другостепени суд прихвата правно становиште првостепеног суда када се ради о тужбеним захтевима против Републике Србије. Међутим, другостепени суд је становишта да нема одговорности ни правног претходника првотужене Агенције за вођење спорова у поступку приватизације, за штету коју су претпрели тужиоци због непоштовања Програма реструктурирања. Другостепени суд образлаже да Програм реструктурирања спроводи субјекат приватизације, а не Агенција за приватизацију, док Агенција контролише спровођење реструктурирања. Социјални програм је према становишту другостепеног суда, само један од елемената програма који треба да буде извршен да би реструктурирање било спроведено. Тужиоци нису доставили доказ да је Програм реструктурирања спроведен, да су само запослени и бивши запослени остали ненамирани за потраживање које је предвиђено за исплату, а да су сви остали повериоци намирани. Становиште је другостепеног суда да на основу Програма реструктурирања запослени и бивши запослени нису стекли право приоритетног намирења на горе поменути имовинским целинама, нити су на наведеним објектима засновали заложно право, у ком случају би једино могли имати статус приоритетних поверилаца на средствима оствареним продајом наведене имовине. Имајући у виду да према становишту другостепеног суда, правни претходник првотужене није поступао противправно, то је у делу првостепене пресуде којим је усвојен тужбени захтев у односу на Агенцију за вођење спорова у поступку приватизације, иста преиначена, а тужбени захтеви су одбијени.

Ревизијски суд не прихвата за правилно становиште изражено у другостепеној пресуди.

Не може се прихватити закључак другостепеног суда да тужена Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, односно њен правни претходник Агенција за приватизацију, није одговорна за штету коју тужиоци трпе због тога што им потраживања из социјалног програма нису исплаћена по остваривању услова предвиђених Програмом реструктурирања. Овакво становиште заузето је и у пресуди Врховног касационог суда Рев2 1341/16 и одлуци Уставног суда Уж 4639/12 од 08.05.2013. године, на које одлуке основано ревидент указује.

Закон о приватизацији („Службени гласник РС“ бр 38/01 ... 123/07) који је важио у време када су тужиоци стекли право на новчану накнаду, коју потражују као накнаду штете, у члану 4. став 1. је предвидео да је и Агенција за приватизацију, чији је правни следбеник првотужена, субјекат надлежан за спровођење приватизације. У члану 5. став 1. тог закона је одређено да Агенција за приватизацију продаје капитал, односно имовину и промовише, иницира, спроводи и контролише поступак приватизације у складу са законом. Законом о агенцији за приватизацију („Службени гласник РС“ бр 38/2001 и 135/2004), којим је основана Агенција за приватизацију ради промовисања, иницирања, спровођења и контроле поступка приватизације, прописано је да Агенција има својство правног лица са правима, обавезама и одговорностима утврђеним тим законом и Статутом, а у оквиру послова које је закон ставио Агенцији у надлежност. Она покреће иницијативу за израду програма реструктурирања, који се сматра донетим када Агенција донесе одлуку о прихватању тог програма (члан 23. став 8.). Према утврђеном чињеничном стању, Агенција за приватизацију је прихватила програме реструктурирања компанија Internacional CG д.п. Београд и Generalexport д.п. Београд, са социјалним програмом којим је утврђена висина потраживања запослених и бивших запослених. Према прихваћеном Програму реструктурирања, доспеће потраживања из социјалног програма је наступило продајом имовинских целина Блок XX и Копаоник. Стога, имајући у виду да је Агенција за приватизацију у оквиру својих овлашћења продала наведену имовину субјекта приватизације, да су новчана средства од продаје уплаћена на рачун Агенције за приватизацију који потом није прослеђен субјекту приватизације ради испуњења обавеза из социјалног програма, то се онда не може прихватити став другостепеног суда да нема одговорности Агенција за такво поступање. Штавише, из ревизијских навода који утемељење имају и у изведеним доказима (допис Министарства финансија и привреде од 22.11.2012. године), произлази да је Агенција за приватизацију располагала новчаним средствима остварених продајом имовине субјекта приватизације на тај начин што је исте орочевала код банака и пласирала у куповину државних хартија од вредности, одакле произлази да је Агенција уместо стварања услова за испуњење обавеза из Програма реструктурирања и исплате потраживања из социјалног програма, одлучила да даље пласира новчани капитал остварен продајом имовине, па отуда и њена одговорност за доцнију немогућност исплате потраживања из социјалног програма.

Штета коју тужиоци трпе због тога што нису остварили своје потраживање по социјалном програму иако је наступио услов за исплату, у директној је вези са нечињењем Агенције за приватизацију која је у оквиру својих овлашћења, била у обавези да омогући испуњење социјалног програма, будући да су за то били испуњени услови из Програма реструктурирања.

Не може се прихватити став другостепеног суда да Агенција за приватизацију није имала основ за исплату потраживања из социјалног програма, јер запослени и бивши запослени (дакле рачунајући и тужиоци) нису имали право приоритетног намирења из новчаних средстава остварених продајом имовинских целина Блок XX и Копаоник. Управо супротно наведеном ставу, Програмом реструктурирања предвиђена је исплата по социјалном програму након продаје наведених имовинских целина. Евентуални недостатак Програма реструктурирања, може бити његова непрецизност јер није дефинисан извор средстава за исплату тужиоцима, односно није до краја уређено да ли ће се исплате по социјалном програму вршити из буџета, за шта

сагласност није дало Министарство финансија, или из средстава добијених продајом имовинских целина у поступку приватизације. Међутим, овакви недостаци у Програму реструктурирања морају се третирати као пропусти тужене Агенције за приватизацију која је дала сагласност на програм реструктурирања, па се стога не може говорити о недостатку основа за исплату, већ његовој недовољној прецизности, што како је напред речено, представља пропуст Агенције. У том смислу, није правилан закључак другостепеног суда да на страни Агенције за приватизацију као правног претходника првотуженог, нема одговорности за штету коју тужиоци трпе због немогућности наплате потраживања по основу социјалног програма из усвојеног Програма реструктурирања, а као такав супротан је и исказаним ставовима Врховног касационог суда у одлукама којима је одлучивано поводом идентичног чињеничног и правног основа, као и одлуци Уставног суда Уж 4639/12 од 08.05.2013. године.

Дакле, став је ревизијског суда да је штета по тужиоце због неисплаћивања износа утврђеног социјалним програмом настала доспећем тог потраживања, и не зависи од обима и мере у којој ће потраживање бити намирено у стечајном поступку над друштвом Internacional CG Д.П. – у стечају Београд, јер ће у тој мери потраживање престати исплатом, сагласно одредби члана 414. став 1. Закона о облигационим односима.

Како је другостепени суд у жалбеном поступку заузео став о непостојању потраживања тужилаца према првотуженој Агенцији за вођење спорова у поступку приватизације по основу накнаде штете, због чега није ценио жалбене наводе којима се указује да првостепени суд није правилно оценио приговор застарелости потраживања, нити да је адекватним доказима утврдио висину потраживања која је током поступка оспорена, то је другостепена пресуда морала бити укинута ради оцене наведених жалбених навода.

Одбачена је ревизија тужиоца против другостепене пресуде у делу у коме је одлучено у односу на Републику Србију, као недозвољена, на основу одредбе члана 410. Закона о парничном поступку. Другостепеном пресудом одлучено је о тужбеним захтевима који појединачно не прелази износ од 40.000 евра, због чега ревизија није дозвољена по одредби члана 403. став 3. Закона о парничном поступку.

Одбијен је захтев друготуженог за накнаду трошкова састава одговора на ревизију, зато што тај трошак није био потребан у ревизијском поступку, сходно члану 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић